

Правдошукач

The Truth Seeker Правдоискатель

Засновник і редактор – Шеляженко Юрій Вадимович.

Свідectво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія KB № 14488-3459 P, видане Міністерством Юстиції України 10.10.2008 р.
ДРФО 2961810532 (ФО-П), р/р № 26001159334 у АТ "Райффайзен Банк Аваль", МФО 380805.

Поштова адреса: вул. Тверський тупик, буд. 9, к. 82, м. Київ, 01042.

Телефон: + 38 (097) 317-93-26, факс +38 (044) 529-04-35 Електронна пошта: say@truth.in.ua
Передплатний індекс ДП «Преса»: 49608 ISSN: 2305-5367 Сайт редакції: www.truth.in.ua

Вих. № 22548 від 15 липня 2014 року

ЕКСПЕРТНІ ПРОПОЗИЦІЇ

за результатами проведення громадської експертизи діяльності Міністерства економічного розвитку і торгівлі України

1. Передумови та хід проведення громадської експертизи

24.03.2014 р. інститут громадянського суспільства – друкований засіб масової інформації «Правдошукач» звернувся до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України із запитом щодо проведення громадської експертизи. У запиті було зазначено предмет і мету громадської експертизи, перелік документів та інших матеріалів, необхідних для проведення громадської експертизи.

Предметом громадської експертизи є діяльність Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з уповноваження повірочних лабораторій на проведення перевірки засобів вимірювальної техніки.

Метою громадської експертизи є оцінка діяльності Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з уповноваження повірочних лабораторій на проведення перевірки засобів вимірювальної техніки з точки зору дотримання принципів запобігання та протидії корупції і державного захисту економічної конкуренції у підприємницькій діяльності, а також підготовка пропозицій щодо розв'язання проблем бюрократичної тяганини, деструктивного формалізму та гальмування уповноваження приватних повірочних лабораторій.

Газетою «Правдошукач» було вказано такий перелік документів та інших матеріалів, необхідних для проведення громадської експертизи:

– Нормативно-правова база діяльності, рішення, інші акти Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з питань уповноваження повірочних лабораторій на проведення перевірки засобів вимірювальної техніки;

- Актуальний список чи база даних повірочних лабораторій, уповноважених на проведення перевірки засобів вимірювальної техніки;
- Матеріали розгляду Міністерством економічного розвитку і торгівлі України заявок про уповноваження повірочних лабораторій на проведення перевірки засобів вимірювальної техніки;
- Матеріали оскарження та вирішення спорів з питань уповноваження повірочних лабораторій на проведення перевірки засобів вимірювальної техніки, які вирішуватися Міністерством економічного розвитку і торгівлі України або в судовому порядку із залученням Мінекономрозвитку в якості відповідача.

Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 22.04.2014 р. № 483 «Про проведення громадської експертизи» відповідно до Закону України «Про інформацію», Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.11.2008 р. № 976, на підставі запиту друкованого засобу масової інформації «Правдошукач» щодо проведення громадської експертизи діяльності Міністерства економічного розвитку і торгівлі України (далі – громадська експертиза) наказано:

- Призначити відповідальними особами за забезпечення взаємодії з друкованим засобом масової інформації «Правдошукач» начальника управління комунікацій з громадськістю Фітьє О. Є., виконувача обов'язків директора департаменту технічного регулювання Гіленка О. П., директора юридичного департаменту Перевезенцева О. Ю. у зв'язку з надходженням запиту щодо проведення громадської експертизи;

- Департаменту інформаційних технологій (Дзюба С. В.) розмістити на веб-сайті Мінекономрозвитку України інформацію про надходження до Міністерства запиту друкованого засобу масової інформації «Правдошукач» щодо проведення громадської експертизи та заходи, здійснені Міністерством з метою сприяння проведенню громадської експертизи;

- Департаменту технічного регулювання (Гіленко О. П.) з урахуванням Закону України «Про інформацію» та відповідно до Порядку надати друкованому засобу масової інформації «Правдошукач» необхідні матеріали для проведення громадської експертизи;

- Департаменту технічного регулювання (Гіленко О. П.), управлінню внутрішніх комунікацій (Михайлів В. П.), управлінню комунікацій з громадськістю (Фітьє О. Є.), департаменту інформаційних технологій (Дзюба С. В.) відповідно до пунктів 6 і 7 Порядку забезпечити розгляд, оприлюднення та врахування експертних пропозицій друкованого засобу масової інформації «Правдошукач» у разі їх надходження;

- Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра – керівника апарату Качура Р. П.

Відповідно до листа Заступника Міністра економічного розвитку і торгівлі України – керівника апарату Р. Качура вих. № 3422-11/13037-12 від 24.04.2014 р., адресованого редактору газети «Правдошукач» Ю. Шеляженку,

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (далі – Мінекономрозвитку) розглянуло запит газети «Правдошукач» від 24.03.2014 р. № 21321 щодо проведення громадської експертизи діяльності Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з уповноваження повірочних лабораторій на проведення повірки засобів виміральної техніки та в межах компетенції повідомляє:

«Відповідно до Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, затвердженого Указом Президента України від 31.05.2011 № 634, Мінекономрозвитку є спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері метрології.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» (далі – Закон) уповноваження у державній метрологічній системі здійснюється відповідним органом з метою документального засвідчення компетентності і права підприємства та організації чи їх окремого підрозділу проводити повірку засобів виміральної техніки (далі – ЗВТ).

Відповідно до статті 23 Закону органом з уповноваження на проведення повірки ЗВТ є спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері метрології.

Порядок і процедуру проведення уповноваження, вимоги до фахівців, які здійснюють метрологічні роботи, встановлено Правилами уповноваження та атестації у державній метрологічній системі, затвердженими наказом Держспоживстандарту України від 29.03.2005 р. № 71, зареєстрованим в Мін'юсті України 13 квітня 2005 року за № 392/10672.

Перелік підприємств та організацій, які уповноважені на проведення повірки ЗВТ, зазначено в додатку 1 до цього листа.

Інформація щодо розгляду заявок повірочних лабораторій підприємств та організацій на проведення повірки ЗВТ, зазначена в додатку 2 до цього листа.

Водночас повідомляємо, що оскаржень та спорів з питань уповноваження повірочних лабораторій на проведення повірки ЗВТ до Мінекономрозвитку не надходило».

Із цим листом інституту громадянського суспільства було подано наступні матеріали:

- Перелік підприємств та організацій, які уповноважені на проведення повірки засобів виміральної техніки;

- Інформація щодо розгляду заявок повірочних лабораторій підприємств та організацій на проведення повірки засобів виміральної техніки;

- Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 29.03.2005 р. № 71 «Про затвердження Правил уповноваження та атестації у державній метрологічній системі»;

– Закон України від 11.02.1998 р. № 113/98-ВР «Про метрологію та метрологічну діяльність».

Запитувачу не було надано доступу до матеріалів розгляду Міністерством економічного розвитку і торгівлі України заявок про уповноваження повірочних лабораторій підприємств і організацій на проведення повірки засобів вимірювальної техніки та не було надано пояснень причин відмови у доступі до цих матеріалів.

Надана на запит про проведення громадської експертизи інформація щодо розгляду заявок повірочних лабораторій підприємств та організацій на проведення повірки засобів вимірювальної техніки за підписом виконувача обов'язків директора департаменту технічного регулювання О. Гіленка за змістом була наступною:

«Протягом 2012-2014 років Мінекономрозвитку опрацьовано 98 заявок на уповноваження повірочних лабораторій підприємств, та організацій.

Наказами Мінекономрозвитку у 2012-2014 роках уповноважено 91 повірочну лабораторію на проведення повірки засобів вимірювальної техніки.

Органом з уповноваження прийнято рішення про відмову в уповноваженні повірочним лабораторіям, у зв'язку з невідповідністю критеріям уповноваження (вимоги до фахівців, стану приміщень, робочих місць повірки засобів вимірювальної техніки тощо) установленим щодо проведення повірки засобів вимірювальної техніки, згідно з розділом 4 Правил уповноваження та атестації у державній метрологічній системі, затвердженими наказом Держспоживстандарту України від 29 березня 2005 року № 71, зареєстрованими в Мін'юсті України 13 квітня 2005 року за № 392/10672, а саме:

2012 рік

1. Товариство з обмеженою відповідальністю „Перша Українська Сервісна Компанія", 01103, м. Київ, Залізничне шосе, 47.

2. Товариство з обмеженою відповідальністю „Тестметрстандарт", 10029, м. Житомир, вул. Московська, 52.

3. Спільне підприємство «ІНТЕРПАК» товариство з обмеженою відповідальністю (СП «ІНТЕРПАК» ТОВ), 61012, м. Харків, вул. Полтавський шлях, 4 (відмова на підставі акта перевірки комісією).

4. Публічне акціонерне товариство (ПАТ) „Електротермометрія", 43001, м. Луцьк, вул. Ковельська, 40.

5. Відокремлений підрозділ «Хмельницька атомна електростанція» ДП НАЕК „Енергоатом" (ВП «Хмельницька АЕС»), 30100, Хмельницька обл., м. Нетішин, вул. Енергетиків, 20.

2013 рік

1. Товариство з обмеженою відповідальністю «Електронні інновації», 01133, м. Київ, бул. Лесі Українки, 34.

2014 рік

1. Товариство з обмеженою відповідальністю «Повірочна лабораторія»,

49087, м. Дніпропетровськ, вул. Червонопартизанська, 1, оф. 32».

Оскільки органом виконавчої влади було надано недостатньо інформації для проведення громадської експертизи, редакцією газети «Правдошукач» були вжиті заходи із самостійного збирання інформації. Так, редакція письмово звернулася до ТОВ «Перша Українська Сервісна Компанія», ТОВ «Тестметрстандарт», СП «ІНТЕРПАК» ТОВ, ПАТ «Електротермометрія», ВП «Хмельницька АЕС», ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ», ТОВ «Повірочна лабораторія» з проханням допомогти у проведенні громадської експертизи, а саме, повідомити про причини відмови в задоволенні їх заявок, за можливості надати копії листування з Мінекономрозвитку України, акту перевірки комісією, експертного висновку ДП «Укрметртестстандарт», а також, якщо ними усувалися недоліки заявок, подавалися зауваження, скарги чи позови – копії відповідних матеріалів оскарження, технічних та правових зауважень, звіту про усунення недоліків. Також у письмових зверненнях газети «Правдошукач» до цих підприємств містилося прохання за можливості надати для врахування під час підготовки експертних пропозицій за результатами громадської експертизи їх зауваження та пропозиції щодо діяльності Мінекономрозвитку України з уповноваження повірочних лабораторій підприємств і організацій на проведення повірки засобів вимірювальної техніки.

У відповідь на це письмове звернення відгукнулося Товариство з обмеженою відповідальністю «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ», яким у порядку сприяння проведенню громадської експертизи було надано газеті «Правдошукач» такі матеріали:

- Листи Мінекономрозвитку вих. № 3422-11/37845-12 від 30.10.2013 р., вих № 3422-12/7052-12 від 06.03.2014 р. за підписом директора департаменту технічного регулювання Д. Сандулова;

- Експертний висновок за результатами експертизи документації, поданої товариством з обмеженою відповідальністю «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ» з метою первинного уповноваження повірочної лабораторії на проведення повірки засобів вимірювальної техніки під час експлуатації та випуску з виробництва і ремонту, затверджений Заступником генерального директора ДП «Укрметртестстандарт» Ю. В. Кузьменком у 2013 р., за підписом начальника НТВ-15 В. С. Щіпки;

- Звіт начальника повірочної лабораторії ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ» К.О. Семенова про усунення зауважень за результатами експертизи документації, проведеної ДП «Укрметртестстандарт» з метою первинного уповноваження повірочної лабораторії ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ» на проведення повірки засобів вимірювальної техніки під час експлуатації та випуску з виробництва і ремонту;

- Листи ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ» Міністру економічного розвитку і торгівлі України І. М. Прасолову вих. №17/3 від 17.12.2013 р., Голові Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва Бродському М.Ю. вих. №14/2 від 14.03.2014 р.;

– Лист т.в.о. Голови Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва О. Ю. Потімкова від 30.04.2014 р. вих. № 3714/0/20-14 на адресу ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ»;

– Протокол круглого столу з представниками бізнесу, центральних органів виконавчої влади щодо обговорення шляхів створення сприятливих умов розвитку підприємницької діяльності у сфері технічного регулювання, проведеного Державною службою України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва 24 квітня 2014 р.

Відповідно до протоколу круглого столу у Держпідприємництві 24.04.2014 р.:

– Головуючий, Перший заступник Голови Держпідприємництва Потімков О.Ю. визначив мету зустрічі, яка полягає в обговоренні шляхів створення сприятливих умов для розвитку підприємницької діяльності у сфері метрології, зокрема щодо можливості здійснення перевірки засобів виміральної техніки приватними структурами. Зазначив, що підставою проведення круглого столу стало звернення ТОВ «Електронні інновації», що впродовж тривалого часу не отримує позитивного висновку для здійснення своєї діяльності у даній сфері. Поставив такі питання. Перше питання: чи відкритий даний ринок України для підприємств та організацій приватної форми власності (наявність прозорих підстав та правил) на проведення перевірки засобів виміральної техніки. Друге питання: щодо наявності конфлікту інтересу, який вбачається у наступному. Перевірка здійснюється посадовими особами територіальних органів і метрологічних центрів – державними повірниками, атестованими у порядку, встановленому нормативно-правовим актом відповідного органу влади. Водночас, проведення метрологічної експертизи документації, пов'язаної з видачею свідоцтва про уповноваження на проведення перевірки засобів виміральної техніки, здійснює ДП «Укрметртестандарт» (Постанова КМУ від 26.10.2011 № 1111 «Про затвердження переліку платних адміністративних, послуг, які надаються Міністерством економічного розвитку і торгівлі, підприємствами та організаціями, що належать до сфери його управління, і розміру плати за їх надання»).

– Заступник начальника управління з питань метрології – начальник відділу державного метрологічного нагляду та метрологічних служб Міністерства економічного розвитку і торгівлі України Попруга Ю. М. повідомив, що відповідно до «Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України», затвердженого Указом Президента України від 31.05.2011 № 634/2011 основними завданнями Мінекономрозвитку України є формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері технічного регулювання (стандартизації, метрології, сертифікації, оцінки (підтвердження) відповідності, акредитації органів з оцінки відповідності, управління якістю). Згідно Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» уповноваження у державній метрологічній системі здійснюється відповідним органом з метою документального засвідчення компетентності і права підприємства та організації чи їх окремого підрозділу проводити

державні випробування і повірку засобів вимірювальної техніки та атестацію методик виконання вимірювань. Організацію і порядок проведення уповноваження встановлено Правилами уповноваження та атестації у державній метрологічній системі, що затверджені наказом від 29.03.2005 № 71 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 13.04.2005 р. за № 392/10672) Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики.

– Заступник генерального директора з метрології та наукової діяльності ДП «Укрметртестандарт» Кузьменко Ю.В., начальник науково-технічного відділу загальної та законодавчої метрології ДП «Укрметртестандарт» Щіпка В. С. повідомили, що Законом України «Про метрологію та метрологічну діяльність» визначено правові основи забезпечення єдності вимірювань в Україні, регулюються відносини у сфері метрологічної діяльності та спрямовані на захист громадян і національної економіки від наслідків недостовірних результатів вимірювань. Уповноваження у державній метрологічній системі здійснюється відповідним органом з метою документального засвідчення компетентності і права підприємства та організації чи їх окремого підрозділу проводити повірку засобів вимірювальної техніки. Уповноваження передбачає, зокрема, такі етапи: подання заявки і документів з уповноваження; розгляд заявки і наданих документів, прийняття рішення за заявками; укладання договору на проведення робіт з уповноваження; проведення експертизи документів і, за потреби, їх доопрацювання заявниками. Запроваджено три види уповноваження: первинне (для заявників, які не були раніше уповноважені); періодичне (для заявників, у яких закінчився термін чинності свідоцтва про уповноваження); позачергове (для заявників, які уповноважені і претендують на розширення галузі уповноваження). ДП «Укрметртестандарт» здійснює експертизу документів, поданих на уповноваження проведення повірки засобів вимірювальної техніки під час експлуатації та випуску з виробництва та ремонту. На часі є необхідність приведення національного законодавства у сфері метрології та метрологічної діяльності до європейських норм і стандартів. На виконання Національного плану дій на 2012 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010-2014 роки розроблено проект Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» та zareestrovano у Верховній Раді України за № 4583 від 27.03.2014. Метою розроблення проекту Закону є: розмежування регуляторних, наглядових (контрольних) та господарських функцій у сфері метрології; розмежування адміністративних та господарських послуг; гармонізація законодавчих актів у повному обсязі з документами Міжнародної організації законодавчої метрології (OIML). Прийняття закону сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняного виробництва та потребуватиме прийняття низки підзаконних нормативно-правових актів. Також, слід відмітити, що проект Закону включено до складу попередніх заходів, спрямованих на підвищення якості регулювання та поліпшення інвестиційного клімату в Україні в рамках співпраці з Світовим банком.

– Директор ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ» Савельїчев О.В. повідомив, що Товариство з обмеженою відповідальністю «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ» створене за законодавством України та є українською юридичною особою, предметом діяльності якого є виконання метрологічних робіт та надання метрологічних послуг. Для реалізації статутної діяльності ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ» створює повірочну лабораторію з метою її подальшого уповноваження на проведення повірки засобів вимірювальної техніки для інших підприємств, організацій та для громадян – суб'єктів підприємницької діяльності під час випуску з виробництва, випуску після ремонту, експлуатації за видом вимірювань 08 – електричні та магнітні вимірювання (повірка лічильників електричної енергії).

– Заступник начальника повірочної лабораторії ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ» О. В. Мозуль повідомив, що 25.10.2013 ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ» отримано лист ДП «Укрметртестстандарт» від 15.10.2013 № 15-08-02-/468 з експертним висновком: на підставі результатів експертизи документів, наданих ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ», за виявлених порушень критеріїв технічної компетентності ДП «Укрметртестстандарт» не має підстав рекомендувати органу з уповноваження Мінекономрозвитку України продовжити процедуру уповноваження. Важливим є те, що своїми діями ДП «Укрметртестстандарт» цілеспрямовано віддаляє процедуру уповноваження повірочної лабораторії ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ», а зважаючи на фактичне монопольне становище ДП «Укрметртестстандарт» в цій сфері діяльності, його дії можливо кваліфікувати як недобросовісну конкуренцію по відношенню до потенційного конкурента у новому обличчі.

Відповідно до листа ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ» вих. № 14/2 від 14 березня 2014 року, адресованого Голові Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва Бродському М.Ю. (зміст якого підтверджується іншими наданими матеріалами), ДП «Укрметртестстандарт» встановлює перепони для уповноваження повірочної лабораторії ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ» на первинну повірку засобів вимірювальної техніки, двічі відмовляло ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ» у проведенні практичного стажування його фахівців, кожного разу висувуючи нові вимоги та вишукуючи нові причини для відмови. Експертний висновок ДП «Укрметртестстандарт» викликає у ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ» дуже великі сумніви щодо його обґрунтованості та неупередженості. Так, не вказано чому ДП «Укрметртестстандарт» сумнівається у їх системі нормування трудомісткості і визначення вартості метрологічних робіт; безпідставні вимоги щодо наведення виключного переліку послуг у сфері метрології, які може надавати їхня повірочна лабораторія, ні одним нормативним документом це не передбачено; незрозумілі вимоги щодо необхідності наявності методик повірки різних виробників лічильників електроенергії, якщо загальна методика повірки лічильників електроенергії описана в ДСТУ 6100:2009 і за відсутності методики повірки підприємства-виробника

повідка здійснюється згідно із ДСТУ 6100:2009; взагалі безпідставні вимоги щодо виправлення запису « $\Delta = \pm 1^\circ$ » на « $\Delta = \pm 1^\circ\text{C}$ », коли на увазі мався кут зсуву фаз, а не градуси Цельсія; безпідставні вимоги щодо контролю умов повірки, так як установка SD-6303 ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ» відтворює електричні сигнали із заданою точністю, що підтверджується свідоцтвом про атестацію ДП «Укрметртестстандарт», тобто прилади для контролю умов повірки ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ» не потрібні.

Слід зазначити, що, судячи з матеріалів, наданих ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ», керівництву Мінекономрозвитку України та Державного підприємства «Укрметртестстандарт» було відомо про незгоду ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ» з результатами експертизи документів, поданих на уповноваження повірочної лабораторії ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ», однак ніяких заходів для перевірки об'єктивності та законності результатів цієї експертизи міністерством не вживалося.

Під час проведення громадської експертизи було взято до уваги зміст вироку Святошинського районного суду міста Києва (реєстраційний номер рішення у Єдиному державному реєстрі судових рішень № 37071821) від 07.02.2014 р. (суддя Новик В. П.), яким начальника Науково-технічного центру оцінки виробництв та підтвердження відповідності систем управління № 14 ДП «Укрметртестстандарт» визнано винуватим у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 368 КК України (прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою), за якою йому призначене узгоджене сторонами угоди про визнання винуватості від 11 грудня 2013 року покарання у виді штрафу у розмірі 1500 (одна тисяча п'ятсот) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 25 500 грн. (двадцять п'ять тисяч п'ятсот гривень) з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих функцій строком на 1 (один) рік.

Відповідно до мотивувальної частини вказаного вироку, зазначений працівник НТЦ № 14 ДП «Укрметртестстандарт», діючи з метою особистого незаконного збагачення, використовуючи надане йому службове становище, погодився посприяти у швидкій видачі приватному підприємству сертифікату відповідності на систему управління якістю ДСТУ ISO 9001:2009 за умови сплати директором цього підприємства офіційного внеску в сумі 17 000 грн. та передачі особисто нині засудженому працівнику НТЦ № 14 ДП «Укрметртестстандарт» грошових коштів у сумі 48 000 грн. в якості неправомірної вигоди.

Окрім того, під час проведення громадської експертизи було досліджено матеріали Проекту Закону про метрологію та метрологічну діяльність № 4583 від 27.03.2014 р., поданого Кабінетом Міністрів України, прийнятого Верховною Радою України 05.06.2014 р., підписаного Президентом України 01.07.2014 р., зокрема, текст законопроекту до другого читання від 04.06.2014 р. та пояснювальну записку за підписом в. о. Міністра економічного розвитку і торгівлі України А. Максюті.

2. Оцінка діяльності Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з уповноваження повірочних лабораторій на проведення повірки засобів вимірювальної техніки

Мінекономрозвитку України є центральним органом виконавчої влади у сфері метрології (далі – ЦОВМ) у розумінні ч. 2 ст. 4 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» відповідно до ч. 1 Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, затвердженого Указом Президента України від 31 травня 2011 року № 634/2011.

Відповідно до статті 23 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» ЦОВМ здійснюється уповноваження повірочних лабораторій підприємств та організацій на проведення повірки засобів вимірювальної техніки. Уповноваження і атестація та оформлення їх результатів проводяться у порядку, встановленому нормативно-правовими актами ЦОВМ.

Порядок уповноваження повірочних лабораторій на проведення повірки засобів вимірювальної техніки визначається Наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 29.03.2005 р. № 71 «Про затвердження Правил уповноваження та атестації у державній метрологічній системі» (далі – Правила).

Відповідно до п. 5.8 Правил, експертизу документів, поданих на уповноваження (атестацію), і розроблення програм перевірки заявників здійснює щодо заявників на уповноваження проведення повірки засобів вимірювальної техніки під час експлуатації та випуску з виробництва та ремонту Державне підприємство «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» (далі – ДП «Укрметртестстандарт»).

Водночас із ч. ч. 5, 8 ст. 28 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» вбачається, що повірка засобів вимірювальної техніки проводиться як посадовими особами територіальних органів і метрологічних центрів – державними повірниками (зокрема, працівниками ДП «Укрметртестстандарт»), так і працівниками повірочних лабораторій підприємств і організацій, атестованими як повірники у порядку, встановленому нормативно-правовим актом ЦОВМ.

Таким чином, діючими Правилами створюється конфлікт інтересів під час експертизи документів, поданих на уповноваження (атестацію) приватних повірочних лабораторій, і розроблення програм перевірки заявників.

З одного боку, прибутки ДП «Укрметртестстандарт» залежать від здійснення повірки засобів вимірювальної техніки, тому Державне підприємство «Укрметртестстандарт» не зацікавлене у появі на ринку конкуруючих приватних повірочних лабораторій

З іншого боку, ДП «Укрметртестстандарт» проводить експертизу

документів, поданих на уповноваження (атестацію) приватних повірочних лабораторій, розробляє програми їх перевірки.

В умовах такого конфлікту інтересів вельми сумнівною є можливість об'єктивної експертизи документів, поданих на уповноваження (атестацію) приватних повірочних лабораторій, а також викликає сумнів об'єктивність визначеного ДП «Укрметртестстандарт» порядку перевірки приватних повірочних лабораторій.

Показово, що не перебувають у державній власності лише 11% (а саме, 13 із 118) підприємств та організацій, які на цей час уповноважені на проведення повірки засобів вимірювальної техніки.

Причому ці 11% підприємств приватної форми власності, які мають уповноважені повірочні лабораторії, можуть здійснювати повірку тільки у зв'язку зі своїми безпосередніми виробничими потребами та діють у вузьких сегментах ринку, де вони не можуть конкурувати із державними підприємствами. Як правило, це раніше приватизовані державні підприємства, на яких існувала метрологічна служба.

Така ситуація суперечить припису частини другої статті 42 Конституції України про забезпечення державою захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та штучно звужує ринок повірки.

Про штучне звуження ринку повірки свідчить і зміст статті «Повірка лічильників: коли закон нікого не цікавить» у газеті Верховної Ради України «Голос України» від 10.07.2014 р., в якій зазначено, що «У столиці триває інформаційна кампанія із примусу киян до повірки квартирних лічильників води»; «Ураховуючи те, що в Києві встановлено понад мільйон квартирних лічильників води, з яких більш як 689 тисяч потребують повірки, в організаціях, що мають ліцензію на виконання повірки лічильників, виник небачений досі ажіотаж. ДП «Укрметртестстандарт» навіть було змушене офіційно визнати неспроможність обслужити всіх. Чинovníки з Київської міської державної адміністрації цей клич почули і вирішили продовжити термін повірки лічильників до 1 січня наступного року».

Так само, про штучне звуження ринку повірки свідчить зміст оголошення, опублікованого на сайті ДП «Укрметртестстандарт» на момент проведення даної експертизи. Відповідно до цього оголошення*: «Разом з ДП «Укрметртестстандарт» працюють 2 підприємства, які здійснюють повірку лічильників води без їх демонтажу безпосередньо в квартирах. Інформація про результати повірки модемом передається в ДП «Укрметртестстандарт» для обробки та оформлення свідоцтв повірки, які замовники отримують поштою».

Зі змісту цього оголошення ясно, що участь у процедурі повірки ДП «Укрметртестстандарт» є суто формальною і для споживача дешевше було б, якщо б періодичну повірку лічильників здійснювали повірники приватних підприємств, якщо б такі були уповноважені на проведення повірки засобів вимірювальної техніки.

* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrcsm.kiev.ua/>

Такий підхід відповідав би європейській практиці. У Німеччині, наприклад, створено мережу приватних лабораторій, яким передано деякі державні функції із повірки побутових лічильників (газу, води, електроенергії, тепла) через необхідність скорочення державних витрат на управління.

Домінування державних підприємств та організацій на ринку повірки в Україні не відповідає європейським ринковим підходам та представляє собою результат антиринкової політики Міністерства економічного розвитку і торгівлі України під час здійснення його повноважень, передбачених ст. 22 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність», із проведення уповноваження та встановлення порядку уповноваження повірочних лабораторій на проведення повірки засобів вимірювальної техніки.

Показниками антиринкового характеру цієї політики Міністерства економічного розвитку і торгівлі України є очевидний конфлікт інтересів та інші корупційні прояви у діяльності ДП «Укрметрестандарт».

Окрім того, діяльність Міністерства економічного розвитку і торгівлі України із розроблення та затвердження нормативно-правових актів у сфері метрології та метрологічної діяльності (на підставі ч. 2 ст. 14 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність»), дотична до уповноваження повірочних лабораторій на проведення повірки засобів вимірювальної техніки, також має яскраво виражений антиринковий та антисоціальний характер.

Так, ч. 1 ст. 16 Проекту Закону про метрологію та метрологічну діяльність № 4583 від 27.03.2014 р., розробленого Мінекономрозвитку України, поданого Кабінетом Міністрів України, прийнятого Верховною Радою України 05.06.2014 р., підписаного Президентом України 01.07.2014 р. передбачено, що первинну повірку засобів вимірювальної техніки не можуть виконувати повірочні лабораторії підприємств-виробників, оскільки згідно із цим законопроектом її «проводять призначені органи з оцінки відповідності».

Припис ч. 4 ст. 16 цього законопроекту передбачає, що періодичні повірки побутових лічильників проводяться за рахунок тарифів на електро-, тепло-, газо- і водопостачання. Відповідно ж до ч. 3 ст. 28 діючого Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» періодична повірка зазначених засобів вимірювальної техніки здійснюється за рахунок підприємств і організацій, які надають послуги з електро-, тепло-, газо- і водопостачання. Припис про включення вартості повірки до тарифів на електро-, тепло-, газо- і водопостачання у діючому Законі відсутній. Введення цієї норми створює колізію з казуїстично відтвореною поряд діючою нормою Закону і порушує ч. 3 ст. 22 Конституції України, відповідно до якої, при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

* Крылова Г. Д. Основы стандартизации, сертификации, метрологии: Учебник для вузов. – 3-е изд. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 671 с.

Антиринковий характер має і фінансово-економічне обґрунтування, наведене у пояснювальній записці до Проекту Закону про метрологію та метрологічну діяльність № 4583 від 27.03.2014 р. за підписом в. о. Міністра економічного розвитку і торгівлі України А. Максюті. Цим обґрунтуванням пропонується профінансувати створення державної метрологічної інспекції за рахунок збільшення майже у 5 разів надходжень від штрафів за порушення законодавства про метрологію та метрологічну діяльність, виявлені під час перевірок державного метрологічного нагляду. Це означає збільшення кількості перевірок і посилення тиску на бізнес, в тому числі корупційного.

3. Пропозиції щодо усунення виявлених недоліків діяльності Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з уповноваження повірочних лабораторій на проведення повірки засобів вимірювальної техніки

За результатами громадської експертизи діяльності Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з уповноваження повірочних лабораторій на проведення повірки засобів вимірювальної техніки експертами інституту громадянського суспільства пропонується:

3.1. Змінити правила уповноваження та атестації у державній метрологічній системі, усунувши конфлікт інтересів Державного підприємства «Укрметртестстандарт» як, з одного боку, виконувача експертизи документів, поданих на уповноваження повірочних лабораторій, і з іншого боку як учасника ринку повірки, не зацікавленого допускати на ринок конкурентів – приватні повірочні лабораторії.

Замість ДП «Укрметртестстандарт» покласти функції з експертної перевірки придатності приватних повірочних лабораторій, наприклад, на ДП «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості», де зараз відбувається підготовка фахівців з метрології для усіх, в тому числі приватних, повірочних лабораторій.

3.2. Підготувати проект внесення змін до нового Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» (законопроект № 4583 від 27.03.2014 р.), яким передбачити, що первинну повірку засобів вимірювальної техніки можуть виконувати акредитовані повірочні лабораторії підприємств-виробників таких засобів вимірювальної техніки.

3.3. У зв'язку з кризовою ситуацією та неконкурентністю ринку повірки побутових лічильників тимчасово (наприклад, до 1 січня 2018 року) збільшити міжповірочний інтервал побутових лічильників вдвічі (до 6 років) та протягом цього часу поза чергою, у режимі максимального сприяння розглядати документи, подані на уповноваження (акредитацію) повірочних лабораторій, що здійснюють повірку побутових лічильників.

3.4. Відмовитись від створення державної метрологічної інспекції з метою економії витрат на утримання державного апарату та недопущення посилення тиску на бізнес.

3.5. Встановити прозорий порядок оскарження результатів експертизи документів, поданих на уповноваження (акредитацію) повірочних лабораторій, передбачивши можливість проведення у такому випадку незалежної експертизи.

3.6. Організувати перевірку за скаргою ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ» щодо необґрунтованості та упередженості експертного висновку ДП «Укрметртестстандарт» за результатами експертизи документації, поданої ТОВ «ЕЛЕКТРОННІ ІННОВАЦІЇ» з метою первинного уповноваження повірочної лабораторії на проведення повірки засобів вимірювальної техніки під час експлуатації та випуску з виробництва і ремонту, за участі представників цього підприємства (на підставі ч. 2 ст. 18 Закону України «Про звернення громадян»).

3.7. Провести службову перевірку щодо дотримання ст. ст. 22, 42 Конституції України та законодавства про запобігання і протидію корупції у діяльності Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, в т.ч. Першого заступника Міністра економічного розвитку і торгівлі А. А. Максюті, із розроблення та затвердження нормативно-правових актів у сфері метрології та метрологічної діяльності та здійснення керівництва діяльністю ДП «Укрметртестстандарт».

**Редактор газети
«Правдошукач»**

Ю. В. ШЕЛЯЖЕНКО